

Ontmoetingskerk Laren - 3 maart 2019 - Lucas 6: 46- 49

Daar was eens een mannetje, dat was niet wijs, dat bouwde zijn huisje al op het ijs.

't Begon te dooien en niet meer te vriezen.

Toen moest dat mannetje zijn huisje verliezen.

Dit is één van de baker- en kinderrijmen waarmee vroeger kinderen werden opgevoed.

Het liedje is speels, maar het heeft ook een boodschap.

Als je een huis bouwt, zorg dan voor een goede ondergrond.

Doe je dat niet, dan gaat het vroeg of laat mis.

De vrome variant van het kinderversje doet daar nog een schep bovenop.

Het mannetje met zijn huisje op het ijs bidt:

O Heer, laat het altijd vriezen

Anders moet ik mijn huisje verliezen.

Ondanks zijn gebed eindigt het liedje zo;

Het huisje verzonk en het mannetje verdronk.

Zorg voor goede fundamenten!

Dat wisten Amsterdammers ook. Ze bouwden hun stad op moerassige grond.

Wat er dan nodig is, laat een ander rijmpje horen:

Amsterdam, die grote stad, die staat op honderd palen.

Honderd? Welnee, veel meer!

Ik las dat alleen al voor het paleis op de Dam meer dan 13.000 palen in de grond zijn geslagen. Wellicht tot hoofdpijn of buikpijn van degenen die dat moesten financieren.

Je hoort, zoals in de klimaatdiscussie van nu het getouwtrek naar wie de rekening moet.

En hoe iedereen van zich afwijst.

Als die stad eens ommevalt, wie zal dat betalen?

Ik niet en jij niet en ook een ander niet!

Het slot van het aftelversje laat horen hoe de rekening oploopt

Rien, tien, twintig, dertig, veertig, vijftig zestig, zeventig, tachtig, negentig, honderd!

Je huis stevig funderen kost misschien wat: tien, twintig, misschien wel honderd, miljoen of meer. Hoe het ook zij, zonder goede funderingen gaat het vroeg of laat mis.

Zoiets dreigt ook in onze tijd.

Dat wijst een onderzoek uit dat afgelopen week in het nieuws kwam. Op veel meer plaatsen dan tot nog toe werd aangenomen, van een miljoen huizen in Nederland, zijn de funderingen aangetast. In de krant zag ik een landkaart waarop roodgekleurde delen de ernst van de situatie onderstreept. Is de aanhoudende droogte van vorige zomer de oorzaak? Het grondwaterpeil, dat te ver is weggezakt? Of gaat het verder dan dat. Laten die huizen die dreigen te verzakken ook niet zien, dat er meer, dat er iets fundamenteels aan de hand is in onze tijd.

Als Jezus het over funderingen heeft, trekt hij het breder. Dan klinken vragen, niet alleen voor elke huizenbezitter, maar voor ieder mens en heel de samenleving.

Niet alleen: waar zijn onze huizen op gebouwd. Maar ook: waar is je levenshuis op gebouwd. Wat zijn de fundamenten van ons samenleven.

Hoe belangrijk funderingen zijn weet je als je huis gaat zakken.

Dat ervaar je als de stormen van het leven komen. Dat besef je als je in je leven op de proef gesteld wordt, door ziekte, afhankelijkheid, verlies of wat dan ook.

Maar wat geeft dan fundament in je leven. Waar vind je dat. Is het er.

Of is het weggezakt?

Vroeger leken de fundamenten van de samenleving duidelijker en zichtbaarder. Kerk en geloof waren voor velen zo'n fundament.

Voor communisten en veel socialisten de partij of de ideologie.

Er is veel verdwenen. Er is veel afgeschaft. De generaties van na de Tweede Wereldoorlog hebben zich losgemaakt en bevrijd van kerken, partijen, instituten en ideologieën.

Wat vroeger als fundament van de samenleving werd gezien is vaak tot puinhoop of ruïne geworden. Of onzichtbaar geworden.

Je hoeft wat er vroeger op de fundamenten gebouwd is niet op te hemelen.

Alle partijen en kerken, alle geloofsinstanties en ideologieën hebben in de vorige eeuw niet voorkomen dat er grote wereldoorlogen uitbraken. Ze voorkwamen niet dat miljoenen slachtoffers gevallen zijn, dat talloze levens verwoest werden.

Je hoeft wat er vroeger op de fundamenten gebouwd is niet te verabsoluteren. Menselijke bouwwerken zijn niet voor eeuwig. Menselijke instituties ook niet.

Je hoeft niet krampachtig in stand te houden wat zijn tijd heeft gehad.

Maar als je dingen loslaat, is het wel de vraag: en wat dan. Wat komt er voor in de plaats.

En de vraag blijft: wat geeft houvast, wat geeft fundament. Waar rust je levenshuis op.

Als Jezus over een huis met een stevig fundament spreekt heeft hij het allereerst niet over het kerkgebouw, niet over de tempel, en ook niet over een godsdienst of een religie.

Hij spreekt mensen, hij spreekt jou en mij, hij spreekt *ieder van ons* rechtstreeks aan.

Hij zegt:

ieder die mijn woorden hoort en ze doet lijkt op iemand die graaft en uitdiept en zijn huis bouwt het fundament van een rots.

Het zal bestand zijn tegen de vloed die op komt zetten en tegen het huis beukt.

En omgekeerd

ieder die mijn woorden wel hoort, maar niet doet, lijkt op iemand die een huis bouwt zonder fundament. Als de vloed komt valt het in elkaar en het verdwijnt totaal.

Een levensfundament komt tot stand als je de woorden van Jezus hoort en ze doet.

Het gaat letterlijk om de *identiteit*, dat *horen en doen* identiek, hetzelfde zijn.

Het gaat om de eenheid van horen en doen als twee kanten van dezelfde medaille.

Als horen en doen aparte werelden zijn, ontbreekt het fundament en stort het huis in.

Zegt Jezus.

Een paar weken geleden werd in Rome de bisschoppenconferentie gehouden. Alle verhalen over misbruik maken schrijnend duidelijk hoe horen en doen met elkaar kunnen strijden. Ze laten zien hoe kwetsend en pijnlijk dat voor slachtoffers is.

Als vrome woorden strijden met slechte daden wordt het fundament onder alles weggeslagen. Dan zakt een kerk in. Maar erger dan dat, dan wordt de bodem onder het leven weggeslagen.

Jezus gaat meer dan eens te keer tegen hypocrisie en schijnheiligheid.

Hij verzet zich heftig tegen de dubbele agenda's van mensen.

Hij moet niets hebben van vroom gepraat en onvroom handelen.

Van mooie woorden en onzalige daden.

Want een fundament leg als horen en doen met elkaar sporen.

Alleen zo staat een huis stevig, alleen zo krijg je grond onder de voeten.

Of het nu om de Katholieke of de Protestantse Kerk, het huis van Eemnes of een huis in Laren, of het nu om jouw of mijn huis, om ons land, ons dorp, ons leven of samenleven gaat.

Jezus ageert tegen dubbelheid en hypocrisie.

Maar met zijn felle woorden gaat hij verder dan dat.

Hij lijkt ook een zwart wit denker. Hij zegt:

Je hebt een huis met een stevig en een huis zonder een fundament.

Je een boom met goede en een boom met slechte vruchten.

Zelfs zegt hij: je hebt goede en je hebt slechte mensen.

Als ik dat hoor, denk ik: klopt dat?

Kun je mensen wel zo indelen.

Zijn de meeste van ons niet een mix van goede bedoelingen, waar soms wel en soms niet veel van terecht komt. Hebben we niet allemaal lichte en donkere kanten.

Doen we soms goed en laten we soms veel liggen.

Als ik hoor wat Jezus zegt, denk ik: Heb ik zo'n stevig fundament. Ben ik zo'n boom met goede vruchten. Zo'n goed mens?

En als ik het dan verknald heb in mijn leven. Als ik mij een boom met slechte vruchten,

als ik me tekort voel schieten, als ik niet doe, niet heb gedaan, wat ik had kunnen doen, als ik me slecht voel, krijg ik dan met de boodschap van Jezus niet nog een trap na?

Natuurlijk heeft elk mens lichte en donkere kanten.

Natuurlijk is niemand volmaakt.

Dat weten wij. Dat heeft Jezus ook geweten en ervaren.

Het gaat er niet om of wij perfect zullen zijn.

Maar dat we leren kijken naar wat goed is en naar wat aan het goede ontbreekt.

Naar wat houvast geeft of wat vluchtig is.

Het gaat erom dat je inziet waardoor het leven fundament krijgt.

En daar steeds opnieuw mee begint.

Er was eens een mannetje, dat was niet wijs

Dat bouwde zijn huisje op het ijs

Het bouwde zijn huis op vluchtigheid.

Het bouwde voor de korte termijn.

Op iets dat wel even mooi lijkt, maar niet duurzaam is.

Ondanks alle ontbrekende vorst in onze winters, lijken we niet op dat mannetje?

Bouwen we niet op schone schijn, investeren we niet in wat vervliegt.
Merken we niet dat niet alleen een miljoen huizen kan verzakken, maar dat veel meer kan wegzakken als je de fundamenten verwaarloost.

Wij, wat kunnen we doen?

Jezus zegt: graven, opdiepen. Door de oppervlakkigheden heen gaan totdat je op vaste ondergrond van de rots uitkomt.

Jezus zegt: wie mijn woorden hoort en ze doet, bouwt op een rots.

Een fundament bouw je niet op vluchtigheid, niet op schone schijn.

Zeker niet op mooie woorden en schijnheilig gedrag. En nooit op een dubbele moraal.

Wie mijn woorden hoort en ze doet, zegt Jezus, bouwt een huis met fundamenten.

Jezus belichaamt wat de naam God inhoudt.

God is geen vage naam, geen zweverig iets, dat er wel moet zijn.

God is een werkwoord dat je aanspoort. Om er te zijn. Om zijn woorden te vertalen in wat je doet. *God is om te doen*, dat is de essentie bij Jezus.

Je kunt wel zeggen: ik geloof wel of niet in God. Dat komt bij Jezus op de tweede plaats.

Het gaat niet om mooie woorden, maar om *heilzaam* handelen.

Jezus woorden over het fundament vormen het slot van wat de *veldrede* heet. Die rede is heel praktisch.

Let niet op de splinter in het oog van een ander, terwijl je een balk in je eigen ogen hebt.

Ga anders om met conflicten. Met vijanden. Met de omgeving, met de aarde. Wees gericht op het goede, maak de aarde groener.

God is te doen. Hoe onvolmaakt ook, geef maar handen en voeten aan wat hij zegt.

Het kleine goede bouwt mee aan het fundament.

Wie zich daarop richt zal vroeg of laat ervaren dat God niet alleen een oproep om te doen is, maar ook een stem die je zegt: wees niet bang, Ik ben met jou.

God is ook vertrouwen, dat de stormen zal doorstaan.

Het fundament waarop je leven rust.

Amen

